

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29.03.1986, sp. zn. 7 Tz 8/86, ECLI:CZ:NS:1986:7.TZ.8.1986.1

Číslo: 5/1988

Právní věta: K otázce jednoty skutku. Jde-li o více způsobených následků významných z hlediska trestního práva hmotného, jde o jeden skutek tehdy, jestliže všechny následky byly způsobeny alespoň zčásti jedním jednáním, rovněž významným z hlediska trestního práva hmotného. U přečinu příživnictví podle § 10 zák. č. 150/1969 Sb. a u přečinu proti pracovní kázni podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb. spáchaného soustavným vynecháváním pracovních směn bez závažného důvodu nejsou ani následky ani jednání ani zčásti totožné, a proto nemohou být spáchány jedním skutkem, ale jde vždy o skutky dva.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 29.03.1986

Spisová značka: 7 Tz 8/86

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Jednota skutku, Přečin proti pracovní kázni, Příživnictví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 203 141/1961 Sb. § 220 odst. 1
§ 10
§ 220 odst. 4 150/1969 Sb. § 8 písm. c)

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, Nejvyšší soud ČSR zrušil dvě pravomocná usnesení okresního soudu v Ostravě ze dne 2. října 1985 sp. zn. 14 T 252/85 a tomuto soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

U okresního soudu v Ostravě podal prokurátor obžalobu na obviněného Z. H. pro trestný čin příživnictví podle § 203 tr. zák., pro přečin proti pracovní kázni podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb. a pro přečin proti majetku v socialistickém a v osobním vlastnictví podle § 3 odst. 1 písm. a) cit. zák., které záležely podle obžaloby v tom, že obviněný 1. v době od 9. 3. 1985 do zadržení orgány VB dne 17. 7. 1985 v Ostravě-Vítkovicích bezdůvodně nikde nepracoval, nechal se podporovat jídlem nezl. L. T. a svou švagrovou D. H., u níž také po dobu jednoho měsíce bydlel, potuloval se, přespával na odlehlých místech a opatroval si finanční prostředky dále uvedenou majetkovou trestnou činností; 2. v době od 18. 2. 1985 do zadržení orgány VB dne 17. 7. 1985 v Ostravě jako dělník závodu 32 k. p.

VOKD bezdůvodně neodpracoval celkem 107 pracovních směn, a tak ztížil organizaci práce a splnění plánovaných úkolů v uvedeném podniku; 3. dne 2. 5. 1985 v Ostravě-Vítkovicích v Sirotčí ul. č. 43 při návštěvě bytu a ke škodě M. M. odcizil z kuchyně ze skříně částku 500,- Kčs; 4. téhož dne a tamtéž v Ocelářské ulici č. 41 při návštěvě bytu a ke škodě M. W. odcizil ze stolku částku 10,- Kčs; 5. přesněji nezjištěného dne v červnu 1985 v Ostravě-Vítkovicích v oploceném objektu závodu 3 k. p. VŽsKG poblíže ulice Rudné a sportovního stadiónu odcizil z nezajištěného železničního vagónu 400 kg ocelového odpadu a uvedenému podniku způsobil škodu ve výši 572,- Kčs.

Okresní soud v Ostravě věc projednal v hlavním líčení dne 2. 10. 1985 a rozsudkem z téhož dne sp. zn. 14 T 252/85 obviněného Z. H. uznal vinným přečinem příživnictví podle § 10 zák. č. 150/1969 Sb. a přečinem proti majetku v socialistickém a v osobním vlastnictví podle § 3 odst. 1 písm. a) cit. zák., kterých se dopustil tím, že 1. v době od 9. 3. 1985 do zadržení orgány VB dne 17. 7. 1985 v Ostravě-Vítkovicích bezdůvodně nikde nepracoval, nechal se podporovat jídlem nezl. L. T. a svou švagrovou D. H., u níž také po dobu jednoho měsíce bydlel, potuloval se, přespával na odlehlých místech a částečně si opatroval finanční prostředky majetkovou trestnou činností; 2. přesně nezjištěného dne v červnu 1985 v Ostravě-Vítkovicích v oploceném objektu závodu 3 k. p. VŽsKG poblíže ulice Rudné a sportovního stadiónu odcizil z nezajištěného železničního vagónu 400 kg ocelového odpadu a uvedenému podniku způsobil škodu ve výši 572,- Kčs.

Za to uložil obviněnému nepodmíněný trest odnětí svobody na osm měsíců se zařazením do první nápravně výchovné skupiny, ochranný dohled, zákaz pobytu v Ostravě a rozhodl o náhradě škody. Ke změně kvalifikace trestného činu příživnictví podle § 203 tr. zák. proti obžalobě okresní soud uvedl, že obviněný si zčásti opatroval prostředky k obživě též sběrem železného šrotu a že řádně nabyté prostředky mu vystačily k obživě do počátku měsíce dubna 1985.

Téhož dne 2. 10. 1985 v hlavním líčení okresní soud usnesením sp. zn. 14 T 252/85 podle § 314c odst. 1 písm. c) tr. ř. s použitím článku IV odst. 1 písm. a) amnestie prezidenta republiky z 8. 5. 1985 zastavil trestní stíhání přečinu proti majetku v socialistickém a v osobním vlastnictví podle § 3 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/1969 Sb. spočívající v tom, že obviněný 1. dne 2. 5. 1985 v Ostravě-Vítkovicích v Sirotčí ulici č. 43 při návštěvě bytu a ke škodě M. M. odcizil z kuchyně ze skříně částku 500,- Kčs, a 2. téhož dne a tamtéž v Ocelářské ulici č. 41 při návštěvě bytu a ke škodě M. W. odcizil ze stolu částku 10,- Kčs.

Dalším usnesením z téhož dne sp. zn. 14 T 252/85 okresní soud podle § 314c odst. 1 písm. c) a § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. zastavil trestní stíhání obviněného pro přečin proti pracovní kázi podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb. záležející v tom, že obviněný v době od 18. 2. 1985 do zadržení orgány VB dne 17. 7. 1985 v Ostravě jako dělník závodu 32 k. p. VOKD bezdůvodně neodpracoval celkem 107 pracovních směn, a tak ztížil organizaci práce a plnění plánovaných úkolů v uvedeném podniku. K odůvodnění tohoto usnesení okresní soud uvedl, že nebylo prokázáno způsobení následku požadovaného ustanovením § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb.

Obě uvedená usnesení nabyla právní moci dne 8. 10. 1985, když proti nim nebyla podána stížnost.

K odvolání obviněného proti shora uvedenému rozsudku krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 8. 11. 1985 sp. zn. 1 To 444/85 podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a podle § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. trestní stíhání obviněného pro skutky uvedené v napadeném rozsudku zastavil. K tomu krajský soud uvedl, že trestná činnost obsažená v napadeném rozsudku a trestná činnost, stran níž okresní soud oběma usneseními trestní stíhání zastavil, byla spáchána jedním skutkem, a proto pravomocnými usneseními o zastavení trestního stíhání byla vytvořena překážka věci rozhodnuté vůči trestné činnosti, která je předmětem odsuzujícího rozsudku. Napadený rozsudek proto bylo nutno zrušit a trestní stíhání obviněného i v této části zastavit. Dále krajský soud napadenému rozsudku ještě vytkl, že skutek měl být správně posouzen jako trestný čin

příživnictví podle § 203 tr. zák., a nikoli jako přečin příživnictví podle § 10 zák. č. 150/1969 Sb., neboť obviněný od poloviny dubna do poloviny července 1985, kdy nepracoval, neměl prostředky k obživě, opatroval si je nekale a jen minimální prostředky získal sběrem kovového šrotu.

Generální prokurátor ČSR podal proti oběma shora uvedeným usnesením stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného Z. H. Namítl, že okresní soud v Ostravě porušil zásadu jednoty skutku, když o jediném skutku, resp. o jeho jednotlivých částech rozhodl jednak oběma napadenými usneseními, kterými trestní stíhání zastavil, jednak shora uvedeným odsuzujícím rozsudkem. Krajský soud v Ostravě proto správně v důsledku překážky věci rozhodnuté uvedené v § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř., vytvořené oběma usneseními o zastavení trestního stíhání, zrušil v odvolacím řízení odsuzující rozsudek okresního soudu v Ostravě a trestní stíhání zastavil z důvodu uvedeného v citovaném ustanovení trestního řádu.

Nejvyšší soud ČSR z podnětu stížnosti pro porušení zákona podané ve lhůtě do šesti měsíců od právní moci obou usnesení okresního soudu v Ostravě přezkoumal všechny výroky těchto usnesení a řízení, které jim předcházelo, a dospěl k závěru, že oběma napadenými usneseními byl porušen zákon ve prospěch obviněného Z. H. v rozsahu vytýkaném stížností pro porušení zákona.

Podle § 220 odst. 1 tr. ř. soud může rozhodovat jen o skutku, který je uveden v žalobním návrhu, zatímco právním posouzením skutku v obžalobě není podle § 220 odst. 4 tr. ř. vázán. Skutek tvoří jeden celek, který není možno dělit na dílčí části. O jeden skutek jde při více způsobených (nebo hrozících) následcích tehdy, jestliže pro všechny následky významné z hlediska trestního práva hmotného je kauzální jedno jednání, rovněž významné z hlediska trestního práva hmotného. Tak je tomu v této trestní věci. V popisu skutku v žalobním návrhu je obsaženo několik následků: škoda na majetku v socialistickém vlastnictví, škoda na majetku v osobním vlastnictví (škoda na obou typech vlastnictví je obsažena ve znacích přečinu podle § 3 odst. 1 zák. č. 150/1969 Sb.), ohrožení plynulosti provozu závodu 32 k. p. VOKD Ostrava, narušení společenského zájmu na řádné obživě občanů bez parazitování na jiných osobách. Pro všechny tyto následky je kauzální jedno žalované jednání obviněného sestávající z více jednotlivých aktů - soustavné vyhýbání se poctivé práci (soustavné vynechávání pracovních směn po dobu několika měsíců) a opatrování prostředků k obživě jednak tím, že se obviněný nechal živit jinými osobami, jednak že odcizoval peníze občanům a odcizoval kovový odpad z majetku socialistické organizace v částkách nepřevyšujících v souhrnu 1500,- Kčs. Toto jednání jako celek je právně relevantní z hlediska znaků žalovaného trestného činu příživnictví podle § 203 tr. zák., jeho části jsou relevantní z hlediska znaků žalovaných přečinů. Z těchto hledisek je nutno při rozhodování soudu nakládat s žalovaným skutkem jako s celkem.

Pouze při změnách právní kvalifikace proti obžalobě na základě odlišných skutkových zjištění, pokud by tyto změny měly za následek, že z hlediska znaků těchto jiných trestných činů či přečinů bude pro způsobené (či hrozící) následky kauzální jiné jednání, je možno uvažovat o otázce jednoty skutku z jiných hledisek než při právní kvalifikaci užitě v obžalobě.

Jestliže soud po provedeném dokazování v hlavním líčení dospěl k závěru, že není prokázáno naplnění znaků trestného činu příživnictví podle § 203 tr. zák., jak zněla obžaloba, ale pouze znaků přečinu příživnictví podle § 10 zák. č. 150/1969 Sb., jehož znakem není soustavné vyhýbání se poctivé práci, ale jen částečné opatrování prostředků k životu nekalým způsobem, měl do popisu skutku v rozsudku uvést jen tu část spáchaného jednání, která je významná z hlediska znaků citovaného přečinu a nikoli také to, že obviněný v určité době bezdůvodně nikde nepracoval. Kdyby takto správně postupoval, mohl vedle odsuzujícího rozsudku vydat i usnesení, kterým zastavil stíhání obviněného pro skutek kvalifikovaný obžalobou jako přečin proti pracovní kázní podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb., jehož znakem je soustavné vynechávání pracovních směn bez závažných důvodů. Šlo by tu o dva samostatné skutky. Avšak způsob, jakým okresní soud v Ostravě popsal skutek v usnesení o zastavení trestního stíhání pro přečin proti pracovní kázní podle § 8 písm. c) zák.

č. 150/1969 Sb. a v odsuzujícím rozsudku je chybný, neboť jednání se v popisu skutku v obou těchto rozhodnutích zčásti překrývá. Za situace, kdy dospěl na základě jiného skutkového zjištění k odchylné právní kvalifikaci skutku než obžaloba, okresní soud neměl ve výroku odsuzujícího rozsudku popsat skutek shodně s obžalobou, a to tak, že z něj lze dovodit naplnění znaků trestného činu příživnictví podle § 203 tr. zák.

Rovněž chybně postupoval okresní soud v Ostravě, když usnesením sp. zn. 14 T 252/85 podle § 314c odst. 1 písm. c) tr. ř. a článku IV odst. 1 písm. a) amnestie prezidenta republiky z 8. 5. 1985 zastavil trestní stíhání obviněného pro skutek, který je zároveň součástí skutku uvedeného v odsuzujícím rozsudku z téhož dne jako nekalý způsob obživy, tj. částečně opatrování finančních prostředků majetkovou trestnou činností. Takto nelze postupovat jen proto, že část této majetkové trestné činnosti, posuzované jako přečin proti majetku v socialistickém a v osobním vlastnictví podle § 3 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/1969 Sb., byla spáchána před vyhlášením amnestie prezidenta republiky, neboť jde rovněž o porušení nedělitelnosti skutku.

Z uvedeného je zřejmé, že okresní soud svými rozhodnutími, tj. oběma napadenými usneseními o zastavení trestního stíhání, a dále odsuzujícím rozsudkem, které vydal v hlavním líčení dne 2. 10. 1985, jednak nepřípustně rozdělil jeden skutek, jednak v uvedených usneseních popsal skutek, stran kterého zastavil trestní stíhání, tak, že jde zčásti o shodný (totožný) skutek jako v odsuzujícím rozsudku. Zastavením trestního stíhání tedy jednak rozhodl o celém skutku, jednak pro odsuzující rozsudek vytvořil překážku rei iudicatae uvedenou v § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř., neboť obě uvedená usnesení nabyla právní moci dříve než odsuzující rozsudek, proti němuž bylo podáno odvolání.